



ข้อมูลราคาสินค้าของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

“เงาะ”



คำนำ

การจัดทำข้อมูลรายสินค้าของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี การเป็นศูนย์กลางเกษตรที่มีคุณภาพครบวงจร ที่เน้นยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการเกษตร

ในการจัดทำข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อตอบสนองในการนำข้อมูลไปจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัด จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสุราษฎร์ธานี	1
1. สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	1
1.1 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
1.2 ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
1.3 แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
1.4 แม่น้ำที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
1.5 ทรัพยากรดิน	3
1.6 เขตการปกครองและประชากร	3
2. ข้อมูลด้านชีวภาพ	4
2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ	4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	5
4. ข้อมูลสินค้าเกษตรของจังหวัด	5
5. ข้อมูลเงาะโรงเรียน	6
5.1 ประวัติเงาะโรงเรียน	6
5.2 ลักษณะทั่วไป	7
5.3 วิธีการปลูก	7
5.4 ระยะปลูก	7
5.5 การดูแลรักษา	8
5.6 คุณค่าทางโภชนาการ	8

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจ	9
7. ข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	10
8. การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	11
9. ข้อมูลด้านนโยบาย	13
10. การวิเคราะห์ศักยภาพจุดแข็ง จุดอ่อน	14
11. แนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาเงาะโรงเรียน	15
12. ยุทธศาสตร์การเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี	16
13. ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์	17

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1. สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันออกของภาคใต้ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 645 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 13,079.61 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,174,758.61 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้ และเป็นอันดับ 6 ของประเทศ มีชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยยาวประมาณ 156 กิโลเมตร มีเกาะขนาดใหญ่ ได้แก่ เกาะสมุย มีเนื้อที่ 227.25 ตารางกิโลเมตร เกาะพะงัน มีเนื้อที่ 194.2 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีหมู่เกาะอ่างทอง และเกาะบริวาร 42 เกาะ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิสเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดชุมพรและอำเภอไทย
ทิสใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิสตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดพังงาและระนอง
ทิสตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและอำเภอไทย



ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาประมาณ 49 % ของพื้นที่ของจังหวัดมีเทือกเขาสูงทอดยาวตามแนวเหนือใต้ของพื้นที่จังหวัด ลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวก่อให้เกิดลุ่มน้ำน้อยใหญ่ 14 ลุ่มน้ำ ลุ่มน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ลุ่มน้ำตาปี พุมดวง ท่าทอง ท่ากระจ่าย ไชยา ท่าฉาง เป็นต้น แม่น้ำลำคลอง ในจังหวัดทุกสายไหลลงสู่อ่าวไทยด้านทิศตะวันออก

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสภาพอากาศแบบมรสุมเขตร้อน อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมตะวันตกเฉียงใต้ มาจากมหาสมุทรอินเดียและมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านอ่าวไทยจึงมีช่วงฤดูฝนยาวนาน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มกราคม จะมีปริมาณน้ำฝนมากที่สุด โดยเฉลี่ยจะอยู่ในระหว่าง 1,280-3,694 มิลลิเมตร/ปี อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 26.3 องศาเซลเซียส (25.0-27.9) ความชื้นสัมพัทธ์ โดยเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 83.0 %

แหล่งน้ำธรรมชาติของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีลุ่มน้ำใหญ่น้อยรวม 14 ลุ่มน้ำ แต่ละลุ่มน้ำมีแม่น้ำและร่องน้ำหลายสายทุกสายล้วนลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำในสุราษฎร์ธานี คัดขวางคาบสมุทรออกสู่ทะเลด้านตะวันออก ในอดีตอาศัยเครือข่ายแม่น้ำเดินทางติดต่อกัน และติดต่อกับเมืองชายฝั่งแม่น้ำที่มีลักษณะทางอุทกวิทยา คือ แม่น้ำตาปี แม่น้ำพุมดวง ซึ่งเป็นเส้นเลือดใหญ่ของชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีแหล่งน้ำ ประกอบด้วย คลอง 474 สาย ฝายน้ำล้น 430 แห่ง อ่างเก็บน้ำ 42 แห่ง และเขื่อน 1 แห่ง ที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำตาปี แม่น้ำพุมดวง และคลองแสง

แม่น้ำที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

แม่น้ำตาปี เกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชไหลผ่าน อ.ชัยบุรี อ.พระแสง อ.เวียงสระ อ.เคียนซา อ.บ้านนาสาร อ.บ้านนาเดิม อ.พุนพิน และไหลลงสู่อ่าวไทย ที่ อ.เมือง มีความยาวประมาณ 230 กิโลเมตร ปริมาณน้ำเฉลี่ย 5,900 ลบ.ม.ต่อปี

แม่น้ำพุมดวง เกิดจากคลองแสง คลองสก และคลองยันไหลผ่าน อ.บ้านตาขุน อ.คีรีรัฐนิคม และ อ.ท่าฉาง บรรจบกับแม่น้ำตาปีที่ อ.พุนพิน ยาวประมาณ 80 กิโลเมตร ปริมาณน้ำเฉลี่ย 6,600 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี

ทรัพยากรดิน

การ Zoning พื้นที่ที่เหมาะสมกับการผลิต

Zone ที่ 1 พื้นที่ราบชายฝั่ง/หุบเขา เป็นกลุ่มพื้นที่เน้นส่งเสริมอาชีพด้านการประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งทะเลและปลาในกระชัง การประมงพื้นบ้าน การทำนาและการปลูกมะพร้าว ได้แก่ พื้นที่ติดชายทะเลและป่าชายเลนของอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง กาญจนดิษฐ์ ดอนสัก และพื้นที่ของอำเภอเกาะสมุย และเกาะพะงัน รวมพื้นที่ 9 อำเภอ 37 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 10 ของพื้นที่จังหวัด

Zone ที่ 2 พื้นที่ราบลุ่มตอนกลาง เป็นกลุ่มพื้นที่เน้นส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน ได้แก่ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ ได้แก่ พื้นที่นา นาร้าง พื้นที่ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลบางส่วน ของอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน กาญจนดิษฐ์ ดอนสัก และบ้านนาเดิม รวมพื้นที่ 7 อำเภอ 43 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 25 ของพื้นที่จังหวัด

Zone ที่ 3 พื้นที่ดอน เป็นกลุ่มพื้นที่เน้นส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืชเชิงเดี่ยว (พืชเศรษฐกิจ) ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมันและการทำเกษตรผสมผสาน (การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์) และวนเกษตร ได้แก่ พื้นที่ของอำเภอท่าชนะ ไชยา ท่าฉาง พุนพิน เมือง กาญจนดิษฐ์ ดอนสัก บ้านนาสาร เวียงสระ พระแสง เกียนซา ชัยบุรี และบ้านตาขุน รวมพื้นที่ 13 อำเภอ 37 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 25 ของพื้นที่จังหวัด

Zone ที่ 4 พื้นที่ราบเชิงเขา/ภูเขา เป็นกลุ่มพื้นที่เน้นส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืชเชิงเดี่ยว (พืชเศรษฐกิจ) ประกอบด้วย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล วนเกษตร และการทำเกษตรผสมผสาน เป็นพื้นที่ลาดชันตามแนวเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาภูเก็ต มีความเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินสูง ได้แก่ พื้นที่ของอำเภอท่าชนะ ไชยา วิกาวดี คีรีรัฐนิคม พนม บ้านนาสาร กาญจนดิษฐ์ เวียงสระและบ้านตาขุน รวมพื้นที่ 9 อำเภอ 47 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 40 ของพื้นที่จังหวัด

เขตการปกครองและประชากร

การปกครองแบ่งออกเป็น 19 อำเภอ 131 ตำบล 1,06 หมู่บ้าน 375,86 ครัวเรือน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 989,235 คน เป็นชาย 490,105 คน เป็นหญิง 499,130 คน

2. ข้อมูลด้านชีวภาพ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่อาศัยและท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงจากการกระทำของมนุษย์ แต่ระดับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็อยู่ในระดับที่ยังไม่รุนแรงนัก

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศวิทยานบก

จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ป่าไม้ประกอบด้วย

1. ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 26 ป่า เนื้อที่ 3,641,700 ไร่ (มีพื้นที่บางส่วนทับซ้อนกับอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ที่ราชพัสดุ และพื้นที่ที่ส่งมอบให้ สปก.อยู่ด้วย)
2. อุทยานแห่งชาติ จำนวน 6 แห่ง เนื้อที่ 1,476,337.50 ไร่
3. พื้นที่เตรียมการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง เนื้อที่ 238,706.25 ไร่
4. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 4 แห่ง เนื้อที่ 1,454,511,706 ไร่
5. เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 2 แห่ง เนื้อที่ 41,331 ไร่

ทรัพยากรชีวภาพและนิเวศวิทยาในทะเล

สภาพชายฝั่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานินับตั้งแต่อำเภอไชยา ต่อเนื่องไปจนถึงอำเภอคอนสักที่เรียกว่าอ่าวบ้านดอนนั้นปกคลุมด้วยป่าชายเลนซึ่งมีความเหมาะสมที่จะทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ หอยนางรม หอยแครง หอยมุก และการเลี้ยงปลากะพงขาวในกระชังและเกาะต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะกุ้ง ปลา และปลาหมึก ในปริมาณที่ชุกชุม องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (Jica) ศึกษาพบว่าบริเวณนอกชายฝั่งทะเลของจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นแหล่งสัตว์ทะเลเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิด เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ปลาหมึก และปลาต่าง ๆ นอกจากนี้บริเวณชายทะเลอ่าวบ้านดอนยังเป็นแหล่งนิเวศวิทยาสัตว์ทะเลวัยอ่อนที่สำคัญซึ่งจำเป็นต้องอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจการประมงต่อไป

3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสุราษฎร์ธานี (GPP)

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2550 พบว่า ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว (Per capita GPP) เท่ากับคนละ 123,958 บาท/ปี เป็นลำดับที่ 15 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 2 ของภาคใต้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด เท่ากับ 120,749 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 15 ของประเทศ และลำดับที่ 3 ของภาคใต้ รายได้ส่วนหนึ่งมาจากภาคเกษตรกรรมฯ คิดเป็นมูลค่า 43,807 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.28 รองลงมาเป็นรายได้จากสาขาการผลิตอุตสาหกรรม คิดเป็นมูลค่า 19,972 ล้านบาท หรือร้อยละ 16.54 และสาขาการขนส่งและขายปลีกฯ คิดเป็นมูลค่า 11,311 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.37 ตามลำดับ

4. ข้อมูลสินค้าเกษตรของจังหวัด

การผลิตภาคเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักด้านเกษตรกรรม กล่าวคือ มูลค่าของผลิตภัณฑ์ภายในจังหวัด ประมาณร้อยละ 36.28 เป็นมูลค่าทางด้านการเกษตร (43,807 ล้านบาท) จังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงมีความพร้อมด้านวัตถุดิบในการใช้เป็นวัตถุดิบ ป้อนให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

ด้านพืช

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้และมากเป็นอันดับ 6 ของประเทศ สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งความต้องการสินค้าเกษตรของตลาดโลกส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรมีราคาสูง จูงใจให้เกษตรกรมีการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา โดยในปี 2551 มีพื้นที่ปลูกรวม 1,871,907 ไร่ ผลผลิตรวม 474,834 ตัน คิดเป็นมูลค่า 36,832.87 ล้านบาท รองลงมาเป็นปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกรวม 915,255 ไร่ ผลผลิตรวม 2,429,963 ตัน คิดเป็นมูลค่า 10,497.44 ล้านบาท ทุเรียนมีพื้นที่ปลูกรวม 44,632 ไร่ ผลผลิตรวม 37,513 ตัน คิดเป็นมูลค่า 537.56 ล้านบาท เงาะ มีพื้นที่ปลูกรวม 47,957 ไร่ ผลผลิตรวม 40,891 ตัน มูลค่า 408.91 ล้านบาท

ข้อมูลเงาะโรงเรียน

ประวัติเงาะโรงเรียน

เงาะโรงเรียน หรือ เงาะพันธุ์โรงเรียน เป็นเงาะพันธุ์ดีที่สุดในประเทศไทย และเป็นเงาะพันธุ์ดีที่สุดในโลก เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน เงาะโรงเรียน มีชื่อมาจากสถานที่ต้นกำเนิดของเงาะ คือ โรงเรียนนาสาร อำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เงาะต้นแม่พันธุ์มีเพียงต้นเดียว ปลูกด้วยเมล็ดเมื่อ พ.ศ. 2469

ผู้ปลูกเงาะต้นแม่พันธุ์นี้ เป็นชาวจีนสัญชาติมาเลเซีย ชื่อ นายเค หว่อง (Mr. K Wong) มีภูมิลำเนาเดิมอยู่เมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย เข้ามาทำเหมืองแร่ดินบุกที่หมู่บ้านเหมืองเกาะ ตำบลนาสาร อำเภอนาสาร ตั้งอยู่บนฝั่งคลองฉวาง ตรงข้ามกับที่ตั้งของโรงเรียนนาสารในปัจจุบัน นายเค หว่อง ได้ซื้อที่ดินริมทางรถไฟด้านทิศตะวันตกจำนวน 18 ไร่ สร้างบ้านพักของตนและได้นำเมล็ดพันธุ์เงาะจากปีนัง มาปลูกทางทิศเหนือของบ้านทั้งสิ้น 4 ต้น (ขณะนี้เงาะพันธุ์นี้ที่เมืองปีนังสูญพันธุ์แล้ว) แต่มีเพียงต้นที่สองเท่านั้นที่มีลักษณะพิเศษ เมื่อสุกแล้วรสชาติหวาน หอม เนื้อกรอบ เปลือกบาง เงาะต้นนี้ก็คือ “เงาะพันธุ์โรงเรียน”

พ.ศ. 2479 เมื่อ นายเค หว่อง เลิกกิจการเหมืองแร่กลับเมืองปีนัง ได้ขายที่ดินผืนนี้พร้อมบ้านพักแก่กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการ) ทางราชการจึงปรับปรุงให้เป็นอาคารเรียน และย้ายโรงเรียนนาสารจากวัดนาสารมาอยู่ที่อาคารแห่งนี้ เมื่อ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2479 แต่เงาะพันธุ์โรงเรียนก็ไม่ได้แพร่หลาย เนื่องจากการส่งเสริมด้านการเกษตรไม่ดีพอ และทางโรงเรียนสงวนพันธุ์ไว้ ไม่ให้แพร่หลายในระหว่าง พ.ศ. 2489-2489 มีผู้ตองกั้งไปขยายพันธุ์ได้เพียง 3-4 รายเท่านั้น สาเหตุที่สงวนพันธุ์น่าจะเนื่องมาจาก กลัว “ต้นแม่พันธุ์” จะตาย ต่อมาปี พ.ศ. 2499 นายคำแหง วิชัยดิษฐ์ ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านนาสาร และพิจารณาแล้วว่า เงาะต้นนี้เป็นเงาะพันธุ์ดี ควรให้มีการขยายพันธุ์อย่างแพร่หลาย จึงอนุญาตให้คนทั่วไปตองกั้งแพร่พันธุ์ได้

ในปี พ.ศ. 2512 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จจังหวัดสุราษฎร์ธานี นายซัซ อุดตมางกูร ผู้นำชาวสวนเงาะได้ทูลเกล้าฯถวายผลเงาะโรงเรียน และขอพระราชทานชื่อพันธุ์เงาะนี้เสียใหม่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสว่า "ชื่อเงาะโรงเรียนคืออยู่แล้ว" ตั้งแต่นั้นมา เงาะพันธุ์นี้จึงได้ชื่อว่าเงาะโรงเรียน อย่างเป็นทางการ อนึ่ง เพื่อความเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงได้จัดงาน วันเงาะโรงเรียน ขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคมของทุกปี

ลักษณะทั่วไป

เงาะเป็นไม้ผลยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ชอบอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิที่เหมาะสม อยู่ในช่วง 25 – 30° C ความชื้นสัมพัทธ์สูงประมาณ 75 – 85 % ดินปลูกที่เหมาะสมควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (ค่า pH) ของดินประมาณ 5.5 – 6.5 และที่สำคัญควรเลือกแหล่งปลูกที่มีน้ำเพียงพอตลอดปี เงาะเป็นไม้ผลที่มีระบบรากหาอาหารลึกประมาณ 60 – 90 เซนติเมตรจากผิวดินจึงต้องการสภาพแล้งก่อนออกดอกติดต่อกัน ประมาณ 21 – 30 วัน เมื่อต้นเงาะผ่านสภาพแล้งและมีการจัดการน้ำอย่างเหมาะสมเงาะจะออกดอก ช่วงพัฒนาการของดอก (ผลิดอก – ดอกแรกเริ่มบาน) ประมาณ 10 – 12 วัน ดอกเงาะจะทยอยบานจากโคนช่อไปหาปลายช่อ ใช้เวลาประมาณ 25 – 30 วัน จึงจะบานหมดช่อ ออกเงาะมี 2 ชนิด คือ ดอกตัวผู้และดอกสมบูรณ์เพศ ต้นที่มีดอกตัวผู้จะไม่ติดผล ส่วนต้นที่มีดอกสมบูรณ์เพศนั้นเกสรตัวผู้ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องปลูกต้นตัวผู้แซมในสวนเพื่อเพิ่มละอองเกสรหรือฉีดพ่นฮอร์โมนพืชเพื่อช่วยให้เกสรตัวผู้แข็งแรงขึ้น

วิธีการปลูก

ทำได้ทั้งการขุดหลุมปลูกซึ่งเหมาะกับพื้นที่ที่ยังไม่มีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก วิธีนี้ดินในหลุมจะช่วยเก็บความชื้นได้ดีขึ้น และสามารถปลูกโดยวิธีไม่ต้องขุดหลุม (ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก) เหมาะกับพื้นที่ฝนตกชุก วิธีการนี้ระบายน้ำดีน้ำไม่ขังโคนต้น แต่ต้องมีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก ซึ่งต้นเงาะจะเจริญเติบโตเร็วกว่าการขุดหลุม ทั้งนี้จุดเน้นที่สำคัญในการปลูก คือ ควรใช้ต้นกล้าที่มีระบบรากดี ไม่ขาดงอในถุง แต่ถ้าจะใช้ต้นกล้าขนาดใหญ่ก็ให้ตัดดินและรากที่ขาดหรือพันตรงกันถุงออกโดยศกยภาพของพื้นที่ของอำเภอบ้านนาสารซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลาดเอียงจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก มีภูเขาและเนินเขาเป็นบางส่วน อากาศร้อนมีฝนตกตลอดปี และเป็นแหล่งของดินน้ำลำธารหลายสาย ซึ่งทำให้การปลูกเงาะโรงเรียนได้ผลดี

ระยะปลูก

จำนวนการปลูกประมาณ 25 - 40 ต้นต่อไร่ ในระยะปลูก 6 – 8 X 6 – 8 เมตร ถ้าใช้ระยะปลูกชิด 6 X 6 เมตร จะตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมทรงพุ่มอย่างใกล้ชิดไม่ให้ทรงพุ่มชนและบังแสงกัน สำหรับสวนที่ใช้เครื่องจักรกลแทนแรงงาน ควรเว้นระยะระหว่างแถวให้ห่างพอที่เครื่องจักรกลจะเข้าไปทำงาน แต่ให้ระยะระหว่างต้นชิดขึ้น ปลูกในเดือนเมษายน

การดูแลรักษา

ให้น้ำสม่ำเสมอช่วงเจริญทางใบ งดน้ำช่วงปลายฝน ต้นเงาะที่มีใบแก่และสมบูรณ์ทั้งต้นและผ่านสภาพแล้งติดต่อกันนาน 21 – 30 วัน จะแสดงอาการขาดน้ำ (ใบห่อ) ให้กระตุ้นการออกดอกโดยการให้น้ำในปริมาณมากเต็มที่ จากนั้นให้หยุดการ 7 – 10 วัน เมื่อพบว่าตายอดเริ่มพัฒนาเป็นตาดอก ก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งปริมาณเท่าเดิม เพื่อเร่งการพัฒนาของตาดอก แต่ถ้าหลังจากให้น้ำครั้งที่ 1 แล้ว พบว่าตา ยอดเปลี่ยนสีเป็นสีน้ำตาลอมเขียว แสดงว่าให้น้ำมากเกินไปตายอดพัฒนาเป็นตาใบแทนที่จะเป็นตาดอก ต้องหยุดน้ำและปล่อยให้เงาะกระทบแล้งอีกครั้งจนเห็นว่าสีเขียวน้ำตาลของตายอดเปลี่ยนเป็นน้ำตาลทองของตาดอก ก็เริ่มให้น้ำในอัตรา $\frac{1}{2}$ ของครั้งแรก จากนั้นเมื่อแทงช่อดอก และติดผลแล้วควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ประมาณ เพื่อเร่งพัฒนาการของดอก และเร่งพัฒนาการของผลให้ขึ้นลูกได้เร็วและผลโต

คุณค่าทางโภชนาการ

เงาะเป็นผลไม้ชนิดที่มีขายกันอยู่ทั่วไป เป็นผลไม้รสหวานและ อมเปรี้ยวรับประทานเงาะสดสามารถแก้อาการท้องร่วงชนิดรุนแรง ได้ผลดี นอกจากนี้ ผลเงาะนำมาต้ม น้ำที่ได้มาเป็นยาแก้ท้องเสีย แก้ท้องร่วง รักษาอาการอักเสบในช่องปาก และโรคบิดท้องร่วง มีข้อควรระวัง คือเมล็ดในของเงาะมีพิษแม้ว่าจะเอาไปคั่วจนสุกแล้ว แต่ถ้ารับประทานมากเกินไปจะมีอาการปวดท้อง เวียนศีรษะ มีไข้ คลื่นไส้ อาเจียน ดังนั้นไม่ควรจะรับประทานเมล็ด

ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2552 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ที่	ชนิดพืช	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต	
				เฉลี่ย (กก./ไร่)	รวม(ตัน)
1	ยางพารา	1,871,907	1,674,267	256	428,184
2	ปาล์มน้ำมัน	915,255	752,749	3,228	2,429,963
3	กาแฟ	31,233	31,233	112	3,498
4	เงาะ	47,957	47,658	858	40,891
5	ทุเรียน	44,932	37,401	1,003	37,513
6	ลองกอง	25,086	14,405	350	6,434
7	มังคุด	19,575	18,382	358	5,157

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 8

ข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อประเมินศักยภาพการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากข้อมูลสถานการณ์ปัจจุบันแนวโน้มและทิศทางในอนาคต รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอในการประชุมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
ด้านโครงสร้างการบริหาร	
* มีหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับภาคเกษตรครอบคลุมหลายสาขา * การปฏิบัติงานแบบบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่มีความเข้มแข็ง	* ภารกิจบางภารกิจมีความซับซ้อนขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานในระดับนโยบายส่งผลถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติในพื้นที่
ด้านบุคลากร	
* มีบุคลากรที่เป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายทางด้านการเกษตร	* จำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนจำกัด ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
ด้านเครื่องมืออุปกรณ์	
* มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	* เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ในการเข้าถึงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ * งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำกัด

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
ด้านการปรับเปลี่ยนตามกลยุทธ์	
* มีกลไกการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้รับมอบหมายได้ทันทั่วทั้งที่	* แนวทางการปฏิบัติงาน ไม่ชัดเจนและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำกัด
ด้านการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ	
* เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	* ขาดการวางแผนการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Treats)
ด้านเศรษฐกิจ	
* สภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การทำการเกษตรกรรม * มีแหล่งรองรับผลผลิตที่พอเพียง(ผลไม้) * ความต้องการของตลาดโลกเพิ่มขึ้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อาหารทะเล เป็นต้น	* กลไกการตลาดไม่ชัดเจน ทำให้ราคามีความผันผวน * การเปิดเสรีทางการค้าส่งผลให้มีการแข่งขันในสินค้าเกษตรมากขึ้น

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Treats)
ด้านสังคม	
* หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มในรูปองค์กร เกษตรกร ทำให้องค์กร/ชุมชนเข้มแข็ง	* ขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทางด้านองค์ความรู้และการบริหารจัดการกลุ่ม
ด้านการเมือง/นโยบายรัฐบาล	
* รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนโครงการส่งเสริมการปลูกปาล์ม เป็นพืชพลังงานทดแทน	* การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้นโยบายไม่ต่อเนื่อง
ด้านเทคโนโลยี	
* มีนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับการเกษตรเกิดขึ้นตลอดเวลา	* เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้นักวิชาการขาดความรู้ความเข้าใจ ในการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาด้านการเกษตร
ด้านความต้องการของผู้บริโภค	
* สินค้าเกษตรที่ผลิตได้มีความหลากหลายทำให้ผู้บริโภค มีทางเลือกมากขึ้น	* สินค้าบางชนิดไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการ

1. ข้อมูลด้านนโยบาย

1. นโยบายระดับชาติ

- ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ

2. ยุทธศาสตร์กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ปี 2548-2551

- การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
- การพัฒนาสินค้าเกษตร
- การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

3. ยุทธศาสตร์กระทรวงที่เกี่ยวข้อง ปี 2551

- การจัดความยากจนของเกษตรกร
- การปรับโครงสร้างภาคการเกษตร
- การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

4. นโยบายจังหวัด

ยุทธศาสตร์จังหวัด การเป็นศูนย์กลางการเกษตรที่มีคุณภาพครบวงจร

- เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - สินค้าเกษตรที่สำคัญมีกลไกการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิต/มูลค่า
 - สินค้าเกษตรได้รับการวิจัยและพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ
 - การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐานและปลอดภัย
 - ระบบตลาดสินค้าได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ

การวิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. เป็นเงาะพันธุ์ดีที่สุดในประเทศ 2. มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในด้านคุณภาพ 3. เป็นเงาะโรงเรียนพันธุ์แท้ที่มีเฉพาะที่สุราษฎร์ธานี	1. ผลผลิตออกพร้อมกันทำให้ทำให้มีปริมาณมากล้นตลาด ทำให้ราคาตกต่ำ 2. เกษตรกร โค่นเงาะไปปลูกพืชอย่างอื่นแทน ทำให้พื้นที่ปลูกลดลง 3. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในภาครัฐ ในการดูแลรักษาและขยายพันธุ์หรือพื้นที่ปลูกเพื่อรักษาเอกลักษณ์ 4. ขาดหน่วยงานสนับสนุนให้มีการแปรรูปสินค้า

แนวทางพัฒนาและแก้ไขปัญหาเงาะโรงเรียน

ด้านข้อมูล

1. จัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตล่วงหน้าเพื่อใช้ในการวางแผน
2. สํารวจจัดเก็บวิเคราะห์และสรุปข้อมูลเอกภาพ
3. จัดตั้งวอร์รูมเพื่อเฝ้าระวังติดตามและรายงานสถานการณ์ปัญหาในฤดูกาลเก็บเกี่ยว

ด้านการพัฒนาคุณภาพ

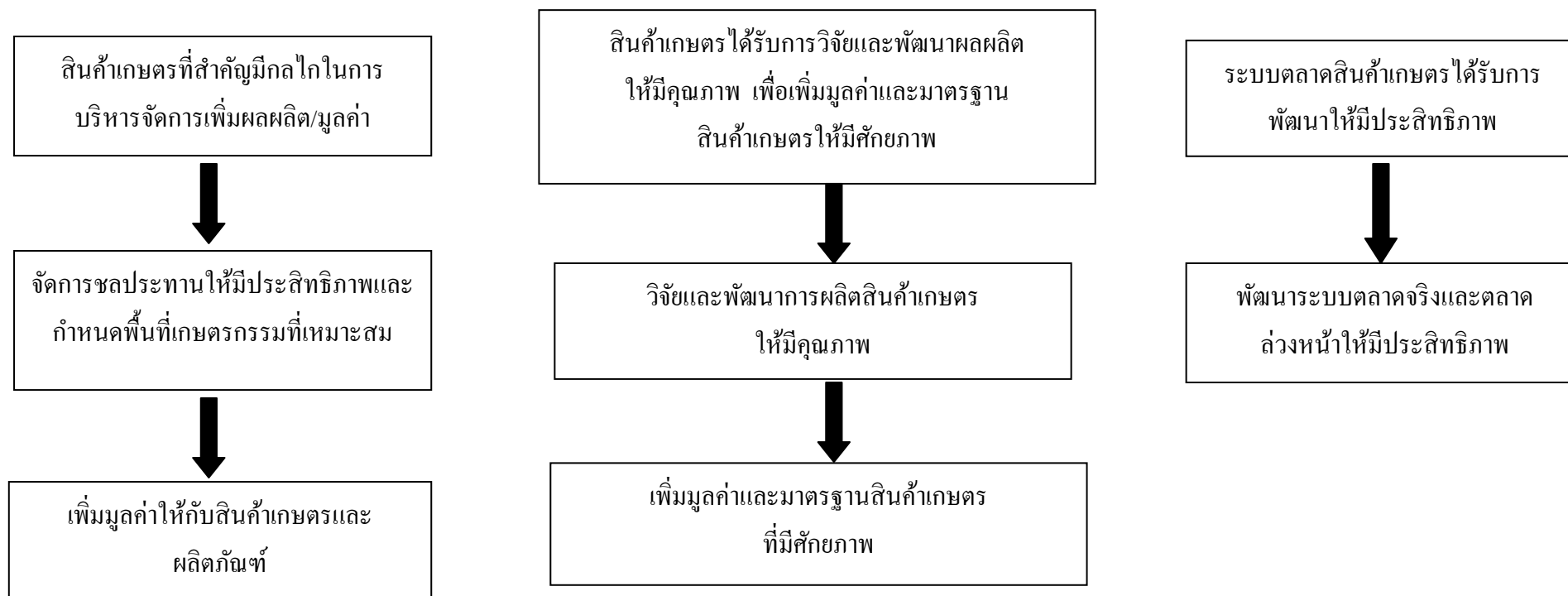
1. พัฒนาคุณภาพเพื่อการส่งออก GAP และวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิต
2. ส่งเสริมการบริโภคผลไม้ภายในจังหวัด

ด้านการเร่งรัดกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต

1. กลไกตลาดปกติโดยภาคเอกชน
2. ตลาดสหกรณ์บ้านนาสาร
3. ตลาดกลุ่มมังคุด..พีช
4. สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้สถาบันสหกรณ์กู้ยืมเพื่อกระจายผลผลิตที่มีคุณภาพไปยังตลาดปลายทาง
5. ส่งเสริมเจรจาแลกเปลี่ยนสินค้ากับภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศ

ยุทธศาสตร์การเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การเป็นศูนย์กลางการเกษตรที่มีคุณภาพครบวงจร



ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ (strategic issue)	เป้าประสงค์ (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	เป้าหมาย (Targets)					กลยุทธ์ (Strategies)	หน่วยดำเนินการ
			51	52	53	54	52-54		
								พัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต	
1.เป็นศูนย์กลางการเกษตรที่มีคุณภาพครบวงจร	1.1 สินค้าเกษตรที่สำคัญมีกลไกการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิต/มูลค่า	-ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่เหมาะสม -จำนวนสินค้าเกษตรที่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต -ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ		3	4	5	12	1.2.1 การจัดชลประทานให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสม 1.2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต 1.2.3 เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์	-โครงการก่อสร้าง 1 สำนักชลประทานที่ 15 -สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด - สนง.ประมงจังหวัด - สนง.ปศุสัตว์จังหวัด - สนง.ประมงจังหวัด - สนง.ตรวจบัญชีสหกรณ์ - สนง.เกษตรจังหวัด - สนง.เกษตรจังหวัด - สนง.สหกรณ์จังหวัด - สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของจังหวัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ (strategic issue)	เป้าประสงค์ (Goals)	ตัวชี้วัด (KPIs)	เป้าหมาย (Targets)					กลยุทธ์ (Strategies)	หน่วยดำเนินการ
			51	52	53	54	52-54		
	1.2 สินค้าเกษตรได้รับการวิจัยและพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าและมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ	-จำนวนสินค้าเกษตรที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพและได้มาตรฐาน		1	1	1	3	1.3.1 วิจัยและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ	- สนง.เกษตรจังหวัด - สนง.สหกรณ์จังหวัด - สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัด
	1.3 ระบบตลาดสินค้าพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ	- ปริมาณสินค้าเกษตรที่มีการขายในตลาดล่วงหน้าเพิ่มขึ้น - ระดับราคาสินค้าเกษตรสำคัญที่สูงขึ้นหลังจากการบริหารจัดการด้านตลาด		1	1	1	3	1.4.1 พัฒนาระบบตลาดจริงและตลาดล่วงหน้าให้มีประสิทธิภาพ 1.4.2 สร้างการบริหารการตลาดสินค้าเกษตรเป็นรายสินค้าเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านราคา	- สนง.สหกรณ์จังหวัด - สนง.พาณิชย์จังหวัด - สนง.การค้าภายในฯ - สนง.พาณิชย์จังหวัด - สนง.การค้าภายในฯ